

HONVÉDELMI NYILVÁNTARTÁSOK

- A honvédelmi célú nyilvántartások egy ország védelmi rendszeréhez tartozó személyi, gazdasági és technikai adatok, eszközök célhoz kötött kezelésére irányulnak.

A Magyar Honvédség szervezetéhez kapcsolódóan az alábbi főbb nyilvántartásokat különböztethetjük meg:

- a Honvédség szolgálati jogviszonyába tartozók személyügyi nyilvántartása;
- a hazánk területén műveleti céllal tartózkodó külföldi haderő nyilvántartása;
- a társadalombiztosítási, szociális, és kegyeleti ellátásra való jogosultsághoz kapcsolódó érdekvédelmi nyilvántartások;
- az Alaptörvényben, valamint a honvédelemről szóló törvényben meghatározott hadköteles korú lakosság nyilvántartása;
- a rendkívüli időszakban a rendkívüli állapot ellátáshoz feltétlenül szükséges hadköteles állomány katonai szolgálat alóli mentesítésére vonatkozó meghagyási nyilvántartása.

*A Kormány [T/3291.](#) számon törvényjavaslatot nyújtott be, amely számos ponton érinti a honvédelmi célú nyilvántartások tárgy körét és szabályozását. Az Infojegyzet ezen nyilvántartások körébe kíván betekintést nyújtani. *i**

Az elmúlt hét évben a honvédelmet övező jogszabályi környezet teljességében megújult, ami szükségessé tette a honvédelmi adatkezelések és nyilvántartások rendszerének felülvizsgálatát.

Az Országgyűlés többek között 2011-ben megalkotta, majd többször tovább bővítette az [Alaptörvény](#) különleges jogrendre vonatkozó részeit. Ugyanebben az évben új [honvédelmi törvény](#) került elfogadásra, 2012-ben pedig megújult a hivatásos és szerződéses állományú katonák [jogállásáról szóló törvény](#) is. Emellett összevonásra kerültek a katonai titkosszolgálatok és megtörtént a hivatásos életpálya bevezetése, valamint ezzel párhuzamban az Önkéntes Tartalékos Rendszer továbbfejlesztése, új alapokra helyezése.

Az adatkezelési szabályozások, valamint a honvédelmi célú nyilvántartások rendszerének fejlesztését indokolták – és indokolják – továbbá:

- a digitális korszak folyamatosan fejlődő adattárolási és adatkezelési lehetőségei,
- a nemzetközi és hazai adatvédelmi előírások,
- a jelentősen megváltozott biztonsági környezet és az új típusú kihívások,
- valamint a haderő-fejlesztési és a létszámemelési célkitűzések is.

Mindezek jelentős hatást gyakoroltak és további elvárásokat támasztanak a hadkiegészítés és katonai igazgatás rendszere számára.

2011 és 2013 között átalakult a katonai igazgatás szervezete. Megalakult az MH Hadkiegészítő és Központi Nyilvántartó Parancsnokság, valamint megszülettek a megújított katonai nyilvántartás rendszerének jogi alapját képező jogszabályok is: a 2011. évi CLXXVII. törvény, majd az ezt felváltó [2013. évi XCVII. törvény](#) a honvédségi adatkezelésről, az egyes honvédelmi kötelezettségek teljesítésével kapcsolatos katonai igazgatási feladatokról (továbbiakban Hatk. tv.). 2016-ban végül a további szervezeti változások következtében az MH HKNYP neve MH Katonai Igazgatási és Központi Nyilvántartó Parancsnokságra ([KIKNYP](#)) változott.

A HONVÉDELMI NYILVÁNTARTÁSOK KÖRE

A Magyar Honvédségben a teljes honvédelmi nyilvántartás kiterjed:

- a szolgálatra jelentkezők, a hadkötelesek és a meghagyásban érintett szervek nyilvántartásának vezetésére;
- a Magyar Honvédség és a Honvédelmi Minisztérium teljes állományára kiterjedő személyügyi, egészségügyi, érdekvédelmi és kegyeleti nyilvántartásra;
- a hazánk területén tartózkodó külföldi haderő nyilvántartására;
- a honvédelem feladatainak végrehajtásához szükséges gazdasági, technikai és anyagi eszközökről szóló adatok kezelésére,
- az állomány kiértékelésére szolgáló nyilvántartására,
- és a honvédelmi objektumok beléptető és megfigyelő rendszereiben rögzített adatok nyilvántartásaira.

HADKIEGÉSZÍTÉS ÉS NYILVÁNTARTÁS

2011 végén a Honvédség szervezetén belül **központosításra kerültek a hadkiegészítési és nyilvántartási feladatok**. Megalakult az MH Hadkiegészítő és Központi Nyilvántartó Parancsnokság, amelyet 2016-ban felváltott az MH Katonai Igazgatási és Központi Nyilvántartó Parancsnoksága.

A KIKNYP – mint a Honvédség országos illetékességű, katonai igazgatási és központi adatfeldolgozó szerve – a katonai igazgatás keretében a honvédség állományához kapcsolódó nyilvántartások mellett kezeli a hadköteles korú személyek adatait, valamint a meghagyásba bevont szervek nyilvántartását is.

Együttműködik:

- a személyügyi és a hadköteles-nyilvántartás vezetésében érintett honvédelmi szervezetekkel;
- a személyi adat- és lakcímnnyilvántartás központi szervével;

- a minisztériumok, az érintett országos hatáskörű szervek, továbbá a rendvédelmi szervek országos parancsnokságainak központi adatszolgáltató szerveivel;
- a nemzetbiztonsági szolgálatok érintett szerveivel;
- valamint a HM Hadtörténelmi Intézet és Múzeum Hadtörténelmi Levéltárával és Irattárával.

Fontos feladatköre a **hadkötelezettség bevezetése esetére tervezett nyilvántartási rendszer** működésének előkészítése. Ehhez kapcsolódóan végzi békében, valamint a különleges jogrend bevezetését követően a végrehajtandó hadkiegészítési és katonai igazgatási szakfeladatok tervezését, szervezését, végrehajtásának szakirányítását és ellenőrzését.

Békeidőszakban a Honvédség folyamatos katonai utánpótlásának biztosítása a **hivatásos, szerződéses és az önkéntes tartalékos** katonai szolgálatra vonatkozó toborzás útján valósul meg. A hadkiegészítési feladatok ellátásához ezért szorosan kapcsolódik a toborzások során katonának jelentkezők adatainak **toborzási nyilvántartása** is.

AZ ÁLLOMÁNY NYILVÁNTARTÁSA

A **Honvédség személyi állománya** tényleges szolgálatot teljesítő katonákból, kormánytisztviselőkből, közalkalmazottakból, a munka törvénykönyvének hatálya alá tartozó munkavállalókból, valamint megelőző védelmi helyzet és rendkívüli állapot idején – a hadkötelezettség bevezetése után – hadkötelesekből áll.

Békeidőszakban a honvédek jogállásával összefüggő jogok érvényesítése és kötelezettségeik teljesítése céljából a KIKNYP szervei:

- személyügyi nyilvántartást,
- fegyelmi nyilvántartást,
- érdekvédelmi nyilvántartást,
- szolgálaton kívüliekre vonatkozó nyilvántartást, és
- pénzügyi nyilvántartást vezetnek.

Emellett kezelik a honvédségi állomány egészségi, pszichikai és fizikai alkalmassági vizsgálata során keletkezett különleges személyes adatokat is.

A katonai szolgálat megszűnését követően a személyi iratokat alapesetben 50 évig őrzik meg, de például a parancsnoki beosztást betöltő, vagy tábournoki rangban szolgálatot teljesítő, illetve a kiemelkedő sport és művészeti eredményeket elért, állami kitüntetésekkel kapó katonák személyi anyagait tudományos kutatás és egyéb célokból kifolyólag véglegesen megőrzik a Hadtörténelmi Levéltárban.

A KIKNYP által vezetett személyi nyilvántartások körébe tartozik a **Magyarország területén szolgálati céllal tartózkodó külföldi fegyveres erők** – főként az Észak-atlanti Szerződés tagállamainak és a Békepartnerségben résztvevő államok fegyveres erőinek – **állományának és erőinek nyilvántartása** is, abban az esetben, ha tervezetten legalább 3 hónapot meghaladó időt hazánkban töltenek.

A központi nyilvántartással szorosan összefügg a szolgálati, kormánytisztviselői, közalkalmazotti és nyugdíjas-igazolványok, továbbá az MH KIKNYP hatáskörébe utalt egyéb igazolványok, igazolások, okmányok ellátása, kezelése és nyilvántartása is. E feladatkört a KIKNYP szervezetén belül a Katonai Okmánykezelő Iroda végzi.

HADKÖTELES NYILVÁNTARTÁS

A honvédelmi nyilvántartások során az adatkezelés célhoz kötött. A jogszabályi környezet pontosan megszabja, hogy mely adatok kezelhetők békében és melyek a hadkötelezettség bevezetését követően egyaránt, és melyek kizárólag a hadkötelezettség bevezetése után.

Magyarországon 2005. január 1-én békeidőben megszűnt a hadkötelezettség. A potenciális és volt hadkötelesek adatainak nyilvántartása és **kezelése minősített és békeidőszak szerint** került meghatározásra.

Békeidőben a hadkötelesek nyilvántartása az állami szervek és más jogi személyek által vezetett adatok alapján történik, az állampolgárokat nem kötelezik adatszolgáltatásra.

Békeidőszakban megkeresés nélkül az alábbi állami szervek küldenek adatokat a központi hadköteles adatbázishoz:

- **a hadköteles korba lépőkről, illetve a hadkötelesek adatainak változásairól** a Belügyminisztérium Nyilvántartások Vezetéséért Felelős Helyettes Államtitkárság;
- **a hivatásos, szerződéses és önkéntes tartalékos állományban szolgálatot teljesítőkről, a felvettekről és a szolgálati viszonyukat megszüntetők** ről a KIKNYP illetékes részlege, valamint a rendvédelmi szervek havi rendszerességgel;
- **a bizonyos szintű egészségkárosodást, vagy munkaerő-képesség csökkenést szenvedett hadkötelesekről** és kiképzett tartalékosokról a Nemzeti Rehabilitációs és Szociális Hivatal évente;
- **az állampolgárságról való lemondások** ról évente Budapest Főváros Kormányhivatala mint az állampolgársági ügyekben eljáró szerv;
- a nemzetbiztonsági szolgálatok pedig a hivatásos állományáról évente szolgáltattat adatot.

A hadkötelezettség újbóli bevezetésére külső fegyveres támadás veszélye vagy annak bekövetkezése esetén, továbbá szövetségi kötelezettség teljesítése érdekében kerülhet sor, rendkívüli állapot idején, illetve az Országgyűlés döntése esetén, megelőző védelmi helyzetben. Ezen esetekben a Magyarország területén lakóhellyel rendelkező, nagykorú magyar állampolgárságú férfiakat hadkötelezettség terheli. A hadkötelezettség bevezetéséhez a szolgálatra történő behívás előkészítése és végrehajtása céljából a jogszabályi feltételeken túl elsősorban hiteles, naprakész hadköteles nyilvántartásra van szükség.

A honvédelmi kötelezettségek rendszerében fontos elem, hogy a szolgálati kötelezettség békeidőszakban nem terhelheti az állampolgárokat, annak bevezetésére a megelőző védelmi helyzet, illetve rendkívüli állapot kihirdetését követően kerül sor.

A **hadkötelezettség** a jelenlegi szabályozás szerint a **Honvédségnél a hivatásos, szerződéses vagy önkéntes tartalékos** katonai szolgálatot teljesítettek esetén a **katonai szolgálat felső korhatára, más hadkötelesek és a potenciális hadkötelesek** esetén annak az évnek a december 31. napja, amelyben **40. életévét** betöltik.

A **hadkötelezettség bevezetését** követően a békeidőszaki helyzethez képest egyes szervezetek szigorúbb adatszolgáltatási kötelezettségei vannak.

A **személyi adat- és lakcímnnyilvántartás** köz-ponti szerve minden hónap 5. napjáig köteles adatot szolgáltatni azon Magyarországon élőkről, akiknek van magyarországi lakó- vagy tartózkodási helye.

A **Nemzeti Választási Iroda** a hadkötelezettség bevezetését követő öt napon belül köteles adatot szolgáltatni azokról, akiket országgyűlési, európai parlamenti vagy helyi önkormányzati képviselőjelöltként, polgármesterjelöltként, kisebbségi önkormányzati képviselőjelöltként nyilvántartásba vettek vagy annak megválasztottak, illetve megbízatásuk megszűnt.

Az állampolgársági ügyekben eljáró szerv az állampolgárságról való lemondásról minden hónap 5. napjáig szolgálat adatot.

Mindezeket túl a szabadságvesztési büntetésüket töltő személyek esetében a **Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnoksága** havonta adatot szolgáltat a hadkötelesek és kiképzett tartalékosok esetében a büntetésük megkezdésének és várható befejezésének időpontjáról.

Bár állampolgári körben **az adatszolgáltatási kötelezettség a hadkötelezettség részét képezi**, a hadkötelezettség bevezetését követően is kizárólag azok a hadkötelesek kell, hogy adatot szolgáltatassanak, akiket a Honvédség erre felszólít.

A hadra fogható személyek nyilvántartásához szorosan kapcsolódik a **meghagyásban részesülők nyilvántartása** is. E nyilvántartás összeállítása végeredményben a védelmi érdekek egyeztetése, vagyis annak megállapítása, hogy az állami kulcspozíciókban dolgozó hadkötelesek bevonulása mennyire befolyásolja negatívan a védelmi, rendvédelmi, törvényalkotási és lakossági szolgáltatásokat ellátó szervezetek működőképességét. E szervezetek békeidőszakban 3 évente, hadkötelezettség bevezetését követően pedig 5 napon belül kötelesek összeállítani meghagyási jegyzéküket.

Források:

- [2011. évi XXXIV.](#) törvény a Magyar Köztársaság területén szolgálati céllal tartózkodó külföldi fegyveres erők, valamint a Magyar Köztársaság területén felállított nemzetközi katonai parancsnokságok és állományuk nyilvántartásáról (...)
- [2013. évi XCVII.](#) törvény a honvédségi adatkezelésről, az egyes honvédelmi kötelezettségek teljesítésével kapcsolatos katonai igazgatási feladatokról
- Bendes István: Az MH Hadkiegészítő és Központi Nyilvántartó Parancsnokságról és annak feladatairól, Honvédségi Szemle, 2012. 3. szám
- Dr. Földesi Ferenc: Adalékok a hadköteles-nyilvántartás új rendszeréhez, Honvédségi Szemle, 2011. 1. szám MH Hadkiegészítő és Központi Nyilvántartó Parancsnokság honlapja
- Az MH Katonai Igazgatási és Központi Nyilvántartó Parancsnokság [honlapja](#)